שבעת ימים פרק ראשון יומא

טו.

מערב עד בקר. בגרות כמיב יערוך אותו אהרן ובניו מערב עד בקר: **תן לה.** למנורה מדת שמן כדי שתהא דולקת כל הלילה ושיערו חכמים חצי לוג לכל נר ונר יש בו כדי להדליק כל הלילה של תקופת טבת ואם יותיר בקלרה יותיר: **אין לך עבודה שכשירה.** כלומר אין לך עבודת יום כשירה אחר הדלקתן דדרים הכי אותו מערב ועד בקר ולא אחר מערב עד בקר: **דכתיב אותו.** כדפרישית ועל כרחן בעידן הדלקה תהא מיקטרת קטורת קאמר אבל שאחרים בקדר משמעו של מקרא סדר העבודה כהיטיבו והדר יקטירנה: **רב פפא אמר לא קשיא.** סדר יומא אסדר יומא וכו' א) כהטבת שתי גרות הא דתנן קטרת בריחא אבא רבנן והא דתנן גרות בריחא אבא שאול: **למאניתין דהכא.** דפירקא קמא (יד.): **פיים.** דמתניתין דפייסות הסגויה בפ' שני (דף כה.) דקתני קטרת בנסוף בנסוף כאבא שאול: **אימא סיפא.** דסדר יומא קתני בפ' שלישי (דף לא:) הביאו לו את התמיד לכהן גדול כיום הכפורים: **קרנו.** תמכו. תמך בו הכסר שמיטה בכוח שיש ולא כולן לפי שצריך הוא עצמו למהר וליטול מזרק לקבל הדם שכל עבודת יום הכפורים אינה כשירה אלא בו: **להיטיב את הגרות.** ועל כרחך בשתים האחרונות קאמר דליכא למ"ד קטורת קודמת לתמיד הגרות: **ריש ופיפא.** דסדר יומא דתנן וכו' בתמיה [דכל מסכת זו כמשנה אחת שעסוקה כולה בסדר כמות שהן הפסוקים סדורין והולכין]: **הגה כריש וכו'.** [בתמיה] דלוקי אביי מתניתין דפ"ק בהטבת שתי גרות ודפרק שני בהטבת ה' גרות: **ואביי אמר לך.** האי דפ"ק דקתני כל שבעת הימים הוא זורק בו' לאו אסידרא אלא אורויי בעלמא [1] מיירי ואלמדנו שצריך כהן גדול להיות עסוק בעבודה כל שבעה כדי שיהא רגיל ומזומן בה ביום הכפורים וקדרא דיומא הדר תני לה לכך שנה בפרק שני הטבת חמש ובפ"ג שנה הטבת שתים: **לחטאת לה' על עולת התמיד.** מעשה חטאת על עולת התמיד והחטאת טעונה פיסוק מתנות שהרי דמה ניתן על מרבע קרנות אף עולת התמיד יש בה פיסוק מתנות לא שביטלו ממנו מעשה עולה שהרי עולה היא אלא שייחן נוהגין בה: **מרבע שהן מרבע.** על מרבע קרנות: **לא מלינו דמיס שמכפרים.** כפרה אחת שלהן ומזרין ומכפרין כפרה אחרת: **פיסוק מתנות בעלמא הוא.** הואיל ושתיהן בקרן אחת אין כאן הוכחת מעשה חטאת: **וניחיב אחת וכו'.**

בעידן הטבה תהא מקטר קטורת. תימה לי אמאי לא קאמר בהיטיבו את הגרות היינו חמש גרות ואחר כך יקטיר דבקטורת מפסיק להו ויש לומר משום דדרשינן לקמן בפ"ג (דף לג:) בנקר בנקר בהיטיבו חלקיהו לשני בקרים פירוש חמש גרות לחודייהו ומפסיק והדר ב' גרות וא"כ בהיטיבו הגרות מיירי נמי בשתי גרות ועוד י"ל דשיעור דמשני עדיפא ליה דמייתי ראיה לדברי דבקאמר דאי לא תימא הכי: **אימא הביאו לו את התמיד קרצו בו.** תימה לי אמאי פריך מהכא דפ"ג (לקמן דף לא:) ליפרוך מהכא דפ"ב גופא דקתני (דף כה.) מי שחמו מי זורק והדר מי מדשן מזבח הפנימי והמנורה ואבא שאול סבירא ליה לקמן פרק אמר להם הממונה (דף לג.) גבי תני מסדר מערכה ואליבא דאבא שאול דדישון מזבח הפנימי קודם להטבת חמש גרות והטבת חמש גרות קודם לדם התמיד ד"וש לומר דילמא רב פפא פליג עליה דאביי וסבירא ליה אפילו לאבא שאול דם התמיד בריחא והדר דישון מזבח הפנימי:

אורויי בעלמא דקא טורי וסדרא הדר מתני לה. אין להקשות כיון דלא תנא סידרא דמתניתין אם כן לדידיה לא לריכא לשיעורא דלעיל (יד:) דמשני אלומיה דמתניתין אמתניתין דתמיד דיש לומר דלעולם מאי דקתני במתניתין על הסדר שנה אותו וה"פ הא דלא תנא נמי הטבת ה' גרות משום דלא הויא בכהן גדול:

במצליף. תימה במאי טעה והא בהדיא תנן בה הכי במצליף לקמן בפרק הוליאו לו (דף נג:) לא היה מכוין לא למעלה ולא למטה אלא במצליף ויש לומר שבא לתרץ דהאי במצליף היינו במנגדנא והכל במקום אחד וכמו שפירש בערוך כמנגדנא שמריס ידו ואינו מכה על שיורך [2]:

מאי לאו אפלגיה דמזבח. ואם כן מלינו דמיס שתיין למטה ותניין למעלה דמתחילה נתן על הקרנות ואחר כך על חלי המזבח ורש"י לא פירש כן: ואחת בעידן הטבה תהא מקטר קטורת

בעידן הטבה תהא מקטר קטורת דאי לא תימא הכי בין הערבים דכתיב [1] ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה הכי נמי דבריאשא מדליק נרות והדר מקטיר קטורת של בין הערבים וכי תימא הכי נמי [6] והתניא [2] מערב עד בקר [3] תן לה מדתה שתהא דולקת והולכת כל הלילה מערב ועד בקר דבר אחר מערב עד בקר אין לך עבודה שכשרה מערב עד בקר אלא זו בלבד אלא מאי קאמר רחמנא בעידן הדלקה תהא מקטר קטורת הכא נמי בעידן הטבה תהא מקטר קטורת ואבא שאול אמר לך שאני התם דכתיב אותו רב פפא אמר לא קשיא הא רבנן הא אבא שאול במאי אוקימתא למתניתין דהכא כרבנן פיים כאבא שאול אימא סיפא [5] הביאו לו את התמיד קרצו ומרק אחר שחיטה על ידו נכנס להקטיר את הקטורת ולהיטיב את הגרות אתאן לרבנן רישא וסיפא רבנן ומציעתא אבא שאול אמר לך רב פפא אין רישא וסיפא רבנן ומציעתא אבא שאול בשלמא אביי לא אמר כרב פפא רישא וסיפא רבנן ומציעתא אבא שאול לא מוקים לה אלא רב פפא מאי טעמא לא אמר כאביי אמר לך תנא ברישא הטבת שתי גרות והדר הטבת חמש גרות ואביי אמר לך אורויי בעלמא הוא דקא מורי וסדרא הא הדר תני ליה גופא בא לו לקרן מזרחית צפונית נותן מזרחית צפונית מערבית דרומית נותן מערבית דרומית ותני עלה ר"ש איש המצפה משנה בתמיד בא לו לקרן מזרחית צפונית נותן מזרחית צפונית מערבית דרומית נותן מערבה ואח"כ נותן דרומה מ"ט דר"ש איש המצפה אמר ר' יוחנן משום חד דבי ר' ינאי אמר קרא [3] ושעיר עזים אחד לחטאת לה' על עולת התמיד יעשה ונסכו עולה היא ואמר רחמנא עביד בה מעשה חטאת הא כיצד נותן אחת שהיא שתים כמעשה עולה שתים שהן שתים כמעשה חטאת וליתן שתים שהן ארבע כמעשה עולה וארבע שהן ארבע כמעשה חטאת לא מצינו דמים שמכפרין וחוזרין ומכפרין וכי מצינו דמים שחציין חטאת וחציין עולה אלא ע"כ הקישן הכתוב הכא נמי בעל כרחן הקישן הכתוב התם פיסוק מתנות בעלמא היא וניתיב אחת שהיא למטה כמעשה עולה שתים שהן שתים למעלה כמעשה חטאת לא מצינו דמים שחציין למעלה וחציין למטה ולא והתנן [5] הזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה [7] כמצליף מאי כמצליף מחוי רב יהודה כמנגדנא ולא [7] והתנן הזה ממנו על טהרו של מזבח שבע פעמים מאי לאו אפלגיה דמזבח כדאמרי [8] אינשי טהר טהרא [6] הוא פלגא דיומא אמר רבה בר שילא לא אגופיה

דם עולה ניתן למטה מחוט הסיקרא ודם החטאת למעלה וכיון דהך מתנה בתרייתא המפסקת משום מעשה חטאת עבידא תהוי למעלה כחטאת: **הזה ממנו כו'.** לקמן בפרק חמישי (דף נג:) כשהוא מזה מדם הפר כנגד עוני של כפורת וקא ס"ד אחת מאמצע עוביה למעלה ושבע מאמצעיתה ולמטה: ומשני **כמצליף.** האי למטה ולמעלה דתני לא אאמצעית קאי אלא לאשונה נתן תחילה כלפי מעלה והשבע מחציה זו למטה מזו אלא שאינו מכה במקום אחד. ולשון מצליף לא נודע לי: **הזה על עיברו של מזבח הפנימי שבע פעמים.** כמו שנאמר [ויקרא טז] והזה עליו מן הדם וגו': **אפלגיה (ב). נגד אמצע גובה קירו: עיברא.** להריס פלגא דיומא. וכיון דשבע הזאות הזה המזה לו אפשר לגמלס שלא יהא מהן לא למעלה ולא למטה: אגופיה

מסורת הש"ס

א) פסחים נט. וכתיב יח: ממחות פט., ב) לקמן לא: [חולין כט.], ג) לקמן נג: זבחים לח., ד) לקמן נח., ה) [לקמן נט.], ו) ל"ל מורי, ז) ועי' ת"י שתרגם מרגיעים יפנו מרגעין אלוף.

תורה אור השלם

1. ובהעלות אהרן את הנרת בין הערבים יקטירנה קטרת תמיד לפני יי לדרתיכם: שמות ל ח
2. באהל מועד מחוץ לפרכת אשר על העדת יערך אתו אהרן ובניו מערב עד בקר לפני יי חקת עולם לדרתם מאת בני ישראל: שמות כז כא
3. ושעיר עזים אחד לחטאת לי"י על עלת התמיד יעשה ונסכו: במדבר כח טו

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אימא סיפא וי"ל דיילא ר"ש אליב. ק"ל לפ"ז למאי ס"ל דאביי ל"ה כר"פ רישא ופיפא דכנן ומציעתא כא"ס הא כפשוטו לאביי לשימתו דמסדר מערכה דפ"ב מתילה ליכא דשניי דפיים כאבא שאול דהא בתוספ מעבה עצמה חזרתם דם קודם דישון מזבח הפנימי והמנורה ולא"ס אינו כו:

הגהות הב"ח

(א) גב' דהוא פלגא: (ב) רש"י ד"ה אפלגיה דמזבח נגד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה רב פפא אמר ל"ק. סדר יומא אסדר יומא וכו'. נמחק תיבת וכו' וכ"ב ל"ל וכולהו:

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

תוס' ישנים

אין לך עבודה מערב ועד בקר אלא זו בלבד. פי' ומנחות סדרן הרי אמרים ופרדים שכהרן כל הלילה ומשני ליה ובתמיד נמטו (דף נט.) אימא מאן דאמר דלא אירי אלא בכנרות פנים כגון קטרת אבל פסח מאומר אחר נרות ולדידיה אימא למימר הכי נמי דאמרים ופרדים: תן לה מידתה. פי' בקונטרס שלעולם יתן חצי לוג לכל נר ונר שכן שיערו חכמים ואם יותיר יותיר ובתוס' ריב"א מתר שבלילי תמה היו פוטרין פתילות עבות ויגליל עבת ביומות ומיהו נשן תן לה מידתה משמע שלעולם היו פתילות ביומות וריב"א הביא ראיה לאמרינן בירושלמי ר' שמואל בר רב יוחנן חצי מעשה בחקופת טבת חצי לוג לכל נר ונר ותקופת תמוז חצי לוג לכל נר ח"ר יוסף אין מן הדם לית שמש כלום

כמצליף, הנה למעלה ולמטה. ושנינן הא' רבי יהודה בפ' הוציאו [לו] את הכף מאי כמצליף כמנגדנא, פי' כמכה שמעלה ידו ומורידה וכל הכאה במקום אחד היא. ופירשנוה באחריה. אינו והתנן בפרק הוציאו לו את הכף אחר שהזה למעלה בקרנות מזבח הזהב והזר והזה על שהרו של מזבח ז' פעמים, מאי לאו בחציו של מזבח כמו שקורין בני אדם חציו של יום שהרא, כך קורין חציו של מזבח טיהרו. הנה מדם אחד נותן למעלה בקרנות ולמטה בחציו. ושני לא שהרו גילויו הוא, כלומר מקום נקי שנראה ונתגלה זהבו והוא מקום שאין שם (שיבולין) [עיבולין] קטורת, כמו השמים הנקיים שאין בהן עבים נקראין טהורים כדכתיב. וכעצם השמים לטוהר.

ח) נראה דל"ל דקשיא ליה לר"פ דומר דטילא רבנן דלתמסוקיקרא בקטורת וכו'. ט) תולי ל"ל ותקשינן ומקלתם למטה ומקלתם למטה לא מלאתו ותהגן.

ע) [ל"ל מערב עד בקר. ומ"ש מערב עד בקר. ומ"ש מערב עד בקר. ומ"ש